

14. Памяць: гісторыка-дакументальная хроніка Драгічынскага раёна / рэдкал.: Я. Я. Аляксейчык (гал. рэд.) [і інш]. – Мінск : БелТА, 1997. – 575 с.

15. Памяць: гісторыка-дакументальная хроніка Пінскага раёна / рэдкал.: Г. К. Кісялёў (гал. рэд.) [і інш]. – Мінск : БелТА, 2003. – 624 с.

16. Протокол № 1 засядання першай сесіі Берэзовскага раённага Савета дэпутатаў трыюшыхся 9-го созыва (от 07 марта 1963 г) // ЗГАКоб. – Ф. 232. Оп. 1. Д. 211. Л. 2 – 34.

17. Лукашук, Д. Пагаворым аб адпачынку моладзі / Д. Лукашук // Праца. – 1958. – 29 лістапада. – С. 2.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена осмыслению проблемы проведения свободного времени западнополюсской молодёжью во 2-й половине 1940-х – 1980-е годы. Основываясь на архивных и полевых источниках, автор рассматривает основные формы организации досуга молодёжи.

SUMMARY

The article is devoted to understanding the problem of spending free time of the youth of Western Polesie in the second half of the 1940s – 1980s. Based on archival and field sources, the author examines the main forms of youth leisure activities.

Станкевіч А. А.

СЛОЎНА-ВОБРАЗНАЕ ВЫРАЖЭННЕ ЗМЕСТУ БЕЛАРУСКІХ ПАРЭМІЙ, ПРЫСВЕЧАННЫХ НАРОДНАМУ КАЛЕНДАРУ

Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны

(Паступіў у рэдакцыю 01.03.2023)

Прыказкі і прымаўкі займаюць асобнае месца ў сістэме розных жанраў вуснай народна-паэтычнай творчасці дзякуючы лаканічнай

слоўна-вобразнай форме выражэння зместу, шырокай ужывальнасці, актыўнасці выкарыстання носбітамі мовы.

Прыказкамі і прымаўкамі традыцыйна называюць устойлівыя афарыстычныя, як правіла, рытмічна арганізаваныя выразы, у якіх у вобразнай форме абагульняецца багаты шматвяковы вопыт народнага жыцця і выказваюцца разнастайныя меркаванні, парады і рэкамендацыі: «І прыказкі, і прымаўкі <...> выяўляюць бліскучыя здольнасці народа да вобразнага мыслення, яго выключную назіральнасць, разважлівасць, высокія маральныя асновы, жыццёвы практыцызм і бязмежныя моўныя багацці» [1, с. 10]. Прыказка – «афарыстычны выраз, які адлюстроўвае шматвяковы жыццёвы вопыт і мудрасць народа часцей за ўсё ў мастацка-вобразнай форме» [2, с. 398], гэта «мастацкія мініяцюры, якія ў яркай, чаканнай форме адлюстроўваюць факты жывой рэчаіснасці. Менавіта з гэтай прычыны прыказкавыя выразы прыцягваюць да сябе ўвагу і мовазнаўцаў, і фалькларыстаў, і філосафаў-логікаў» [3, с. 8].

У беларускіх парэміях занатаваны выказванні пра прыродны свет, працоўную дзейнасць, народны побыт, сацыяльныя і сямейныя адносіны, адзначаюцца маральна-этычныя каштоўнасці, высмейваюцца разнастайныя заганы і недахопы.

У асобную тэматычную групу, на наш погляд, можна вылучыць правербіяльныя выразы, у якіх адзначаюцца адметнасці народнага календара, падаюцца разнастайныя метэаралагічныя назіранні, выказваюцца агранамічныя парады. На думку даследчыкаў, такія прыказкі і прымаўкі адлюстроўваюць прыкметы каляндарнага года і «складаюць своеасаблівую сістэму народнай аграноміі і надвор'язнаўства» [1, с. 29].

Аб'ектам даследавання ў артыкуле з'яўляюцца беларускія парэміі, прысвечаныя народнаму календару, мэтай – вызначэнне слоўна-вобразнага выражэння іх зместу.

Тэматыка такіх прыказак даволі разнастайная. У іх даецца характарыстыка розных пор года («*Вясна красна, хоць галадна*» [4, с. 76]; «*Якая зіма, такое лета*» [4, с. 73]; «*Восень – на дзень пагод восем*» [4, с. 86]); адзначаюцца сезонныя прыкметы («*Гусі нізка – зіма блізка*» [5, с. 143]; «*Сустрэў грака – вясну сустракай*» [4, с. 65]; «*Зіменная ночка – бацьку сарочка*» [5 с. 213]); прадказваецца надвор'е («*Ластаўкі нізка лятаюць – дождж будзе*» [4, с. 54]; «*У сакавіку туман – у жніво дождж пан*» [4, с. 79]); даюцца прагнозы на ўраджай («*Як ідзе дождж у сакаўцы, то хлеба будзе ў рукаўцы, а як ідзе дождж у маі, то хлеба будзе і на гультая*» [4, с. 79]; «*Мокра ў маі – будуць пышныя караваі*» [4, с. 81]; «*Калі ўдасца апрэль, будзе жыту прыбыль*» [4, с. 79]); выказваюцца агранамічныя парады («*Пакуль гром не загрыміць, зямля не адтае*» [4, с. 52]; «*Сей смела, калі ў саду бела*» [4, с. 81]; «*Як зязюля скажа “ку-ку”, тады сей на цэлу руку*» [4, с. 82]); адлюстроўваюцца кліматычныя назіранні («*Люты халодны і сухі – жнівень гарачы*» [4, с. 73]; «*Гракі цяпла не прыносяць*» [5 с. 138]; «*Калі загрымела на гола, то будзе халодна вясна*» [4, с. 54]); даюцца працоўныя парады і рэкамендацыі адпаведна пары года («*Не лічы кветачкі вясною, а палічы ягадкі восенню*» [4, с. 76]; «*У травень будзь мужык управен*» [4, с. 80]; «*Трэба ўлетку назбіраць, каб зімою было што жаваць*» [4, с. 83]; «*Усё зімою згодзіцца, што ўлетку ўродзіцца*» [6, с. 101]; «*Лета праляжыш, то ўзімку ў пазыкі пабяжыш*» [4, с. 84]; «*Вясенні (вясновы) дзень год корміць*» [5, с. 124]).

Даволі поўна ў беларускіх прыказках і прымаўках адлюстраваліся народныя святы. Імя амаль кожнага святога ўпамінаецца ў народных

выслоўях, называюцца ўсе рэлігійныя святы на працягу года. Пры гэтым праводзіцца ўстойлівая паралель з кліматычнымі ўмовамі, метэаралагічнымі з’явамі, характэрнымі для гэтага часу і, як правіла, падаюцца агранамічныя парады для сельскагаспадарчай працы.

У такіх прыказках:

– супастаўляюцца стан прыроды і народны каляндар – «Грамніцы – палавіна зіміцы» [5, с. 138]; «Прышоў Пятрок – анаў лісток, прышоў Ілля – апалі два, прышоў Барыс – асыпаўся ўвесць ліст» [4, с.105]; «Прышла Пакрова – усохла дуброва» [6 с. 94];

– рэгламентуюцца ў часе розныя віды сельскагаспадарчай працы – «Прышоў Баўтрамей (Бартламей) – жыта на зіму сей» [4, с. 110]; «Ілля блізка: гніся, баба, нізка, уставай раненька, ды жні дапазенька» [4, с. 107]; «Кузьма і Дзямян прышлі – на сенакос паішлі» [4, с. 106]; «Сей лён на Галену, а будзе кашуля на калена» [4, с. 102]; «Хто на Нупрэя пасее грэч, той будзе бліны печ» [4, с. 102];

– указваюцца адпаведныя народнаму календару метэаралагічныя звесткі – «Пахом навее цяплом» [4, с. 101]; «Прышлі Сідары, прышлі і сіверы» [4, с. 101]; «На святога Ігната зіма багата, а Ігнат грамніцам рад» [4, с. 95]; «На Мацея зіма (дарога, зямля) пацее» [4, с. 97]; «Пракоп бок прыпёк» [4, с. 106];

– называюцца змены ў працягласці дня – «На Новы рок прыбудзе дня на зайчын скок» [4, с. 95]; «На Івана ноч адарвана» [4, с. 103]; «Варвара ноч уварвала» [6, с. 77].

Гэтыя прыказкі і прымаўкі маюць у першую чаргу кагнітыўную, пазнавальную функцыю і выконваюць камунікатыўна-прагматычную ролю ў грамадстве. Яны адлюстроўваюць шматгадовыя назіранні працоўнага чалавека за спрыяльнымі прыродна-кліматычнымі ўмовамі

сельскагаспадарчай дзейнасці, фіксуюць гэтыя ўмовы і выражаюць іх у афарыстычнай, выразнай і адметнай слоўна-вобразнай форме.

Слоўна-вобразныя сродкі ў правербіяльных выразах, прысвечаных народнаму календару, надзвычай разнастайныя і ахопліваюць усе узроўні моўнай сістэмы.

Большасць парэмій гэтай тэматычнай групы рыфмаваная. Іх рыфмарый багаты і разнастайны. Рыфма, як правіла, унутраная, яна звязвае не радкі, а паўрадкоўі. Сугучча ў правербіяльных выразах ствараецца рознымі відамі рыфм: часцей жаночымі, з націскам на перадапошнім складзе («*У марцы яшчэ мерзнуць старцы*» [4, с. 78]; «*Калі ў марце зямля ўбачыла неба, то не будзе хлеба*» [4, с. 78]; «*Май халодны – не будзеш галодны*» [4, с. 80]); мужчынскімі, з націскам на апошнім складзе («*Апрэль – дарога прэй*» [4, с. 79]; «*Калі ў студзені дажджы – добра не жджы*» [4, с. 74]). Сустракаецца таксама дактылічная рыфма – на трэцім ад канца складзе: «*Што летам народзіцца, тое зімой прыгодзіцца*» [4, с. 82].

Паводле характарыстыкі апошняга складу больш пашыраныя адкрытыя рыфмы, якія заканчваюцца на галосныя, нескладовыя ў, й («*Зімяная ночка – дзеткам сарочка*» [4, с. 91]; «*Калядкі – добрыя святкі: бліны ды аладкі*» [4, с. 94]; «*На Яўдокі голы бокі*» [4, с. 97]; «*Прыдзець Ілья – наробиць гнілья*» [4, с. 106]; «*Юры з расой, а Мікола з сяўбой*» [4, с. 99]) або спалучэнні галосных («*Жыта красуе – быдла гізуе*» [4, с. 85]; «*Лета збірае, а зіма паядае*» [4, с. 83]). Выкарыстоўваюцца таксама і закрытыя рыфмы, што заканчваюцца на зычныя гукі: «*Январ – як вар*» [4, с. 74]; «*Барыс і Глеб сеюць хлеб*» [4, с. 100]; «*Прышоў спас у самы час*» [4, с. 109]. Перавага ў прааналізаваных парэміях адкрытай рыфмы абумоўлена асаблівай складаўтваральнай і рытмастваральнай роляй галосных гукаў, іх меладычнасцю і працягласцю.

Акрамя двух сугуччаў, у парэміях ужываюцца двайныя пары рыфм, што прыводзіць да сінтаксічнага паралелізму і разгорнутасці выказвання: *«Восень – то матка: кісель ды бліны, а вясною гладка: сядзі ды глядзі»* [4, с. 87]; *«Жаўранак прылятае на праталіну, шпак на прагаліну, жораў з цяплом, ластаўка з лістом»* [4, с. 65]; *«Ілля блізка: гніся, баба, нізка, уставай раненька, ды жні дапазенька»* [4, с. 107].

Узмацняюць рытміка-інтанацыйнае афармленне парэмій ланцужкі рыфм, у якія ўключаюцца тры сугучныя словы, што спрыяе павышэнню вобразнасці і выразнасці маўлення: *«Май, май! Валам дай ды й на печ уцякай»* [4, с. 80]; *«Калі май, гані валы ў гай, а сам на печ уцякай»* [4, с. 80].

Арыгінальную рыфму ў структуры правербіяльных выказаў стварае сугучча першага і апошняга слова, якое можна абазначыць як кальцавую рыфму, што надае асаблівую складнасць маўленню: *«У марцы яшчэ мерзнуць старцы»* [4, с. 78]; *«Люты наробиць плюты»* [6, с. 87]; *«У травень будзь мужык управен»* [4, с. 80]; *«Магдалена – вады на калена»* [4, с. 108].

У некаторых выпадках у парэміях дзеля стварэння рыфмы ў адным з сугучных слоў адбываецца змена гучання або націску, што набліжае парэмію да каламбурнага выразу: *«На Якуба хлеба поўна губа»* [4, с. 108]; *«Калі ўдасца апрэль, будзе жыту прыбыль»* [4, с. 79]; *«Трэшчы не трэшчы, ужо мінулі вадахрэшчы»* [4, с. 95]; *«На Казімера зіма ўмера»* [4, с. 97].

Адметнай з'яўляецца рыфма, дзе ў пару сугучных слоў уключаюцца народныя аказіяналізмы: *«Святое раство – людзям прыгаство»* [4, с. 94]; *«Пятроўка – галадоўка, спасаўка – ласаўка»* [4, с. 103]; *«Лецечка не ўлежна, дак уежна»* [4, с. 83]; *«Кастрычнік зямлю балоціць, а лес дык залоціць»* [4, с. 88].

Рытміка-інтанацыйная арганізацыя дыскурсу прааналізаваных парэмій робіць іх складнымі, выразнымі, спрыяе лёгкаму запамінанню.

У многіх прыказках, прысвечаных народнаму календару, выкарыстоўваецца іншасказанне, калі пэўнае назіранне, сентэнцыя або павучанне выражаюцца алегарычна, праз сімвал, метафару, алюзію, алагізм, гульню слоў і іншыя лексіка-семантычныя сродкі выяўленчай выразнасці. Найбольш часта ў такіх парэміях выкарыстоўваецца метафарычнае словаўжыванне. Самым актыўным спосабам метафарычнага мадэлявання зместу ў названых прыказках з'яўляецца персаніфікацыя, калі рэаліям прыроды, неадушаўлёным прадметам або абстрактным з'явам надаецца фізічная («Мароз прышчаміў нос» [6, с. 220]; «Ліпень косіць і жне, доўга спаць не дае» [4, с. 83]; «Аляксеі прайшоў – лядок пакалоў» [4, с. 98]; «Барыс і Глеб сеюць хлеб» [4, с. 100]; «Святы Пётра ў косы звоніць, а святы Паўла граблі робіць» [4, с. 104]); ментальная («Летам кожны кусцік начаваць (пераначаваць) пусціць» [5, с. 296]; «Дзень хваліцца вечарам» [4, с. 90]; «Людзі рады лету, а пчолы – квету» [4, с. 84]) або маўленчая («Пытаецца люты, ці добра абуты?» [4, с. 74]; «Пытаецца марац, ці цёпла ў палец» [6, с. 95]; «Сказаў святы Юр'я: “Я жыты ўраджу”, а святы Мікола: “Як я пагляджу”» [4, с. 99]; «Восень кажса: ураджу, вясна кажса: яшчэ пагляджу» [6, с. 77]) дзейнасць чалавека; прыпісваецца перамяшчэнне ў прасторы («Кузьма і Дзямян прышлі – на сенакос пашлі» [4, с. 106]; «Зіма ўцякае цёмнымі начамі» [4, с. 73]; «Восень на рабом каню ездзіць» [4, с. 86]).

У некаторых парэміях іншасказальны змест выражаецца праз алегорыю або намёк: «На Рыгора зіма ідзе ў мора» [4, с. 97]; «Ад Васіліска і салавей блізка» [4, с. 102]; «Увосень плача, хто на вясну скача» [4, с. 76]; «Летам нагою, а зімою рукою» [4, с. 82]. Пры гэтым

мога ўключацца прыём моўнай гульні, які стварае каламбур: «*Пасля Пацея мужык на полі не пацее*» [6, с. 93].

Метафарычнае пераасэнсаванне семантыкі ў парэміях, прысвечаных народнаму календару, часта дапаўняецца вобразнай характарыстыкай апісаных прадметаў і з’яў. Эпітэтамі надзяляюцца поры і месяцы года («*Зіма цёплая – сіроцкая*» [4, с. 72]; «*Ліпень пякучы, але даручы*» [4, с. 85]; «*Хоць вясна сухая, але восень мясная*» [4, с. 76]; «*Вясна красна, хоць галадна*» [4, с. 76]); персаніфікаваныя вобразы святых («*Два Юр’я ды абодва дурні: адзін галодны, а другі халодны*» [4, с. 98]). У ролі эпітэтаў выступаюць як поўныя прыметнікі («*Бабіна лета кароткае*» [4, с. 86]), так і кароткія («*Вясна не мясна, а восень не малачна*» [4, с. 76]), а таксама ад’ектыўныя формы з суфіксамі суб’ектыўнай ацэнкі («*Як зіма марозна, а вясна цяпленька, то й азіміна і ярына харашэнька*» [4, с. 73]).

У сувязі з тым, што ў аснове многіх разгледжаных парэмій – супастаўленне падзей народнага календара з прыроднымі з’явамі, метэаралагічнымі назіраннямі і агранамічнымі парадамі, у іх складзе даволі часта выкарыстоўваецца параўнанне, якое садзейнічае канкрэтызацыі і нагляднасці прыказкавага дыскурсу. У аснове супастаўлення ў такіх выразах, як правіла, ляжыць катэгорыя субстанцыяльнанасці – параўнанне падкрэслівае знешняе або ўнутранае падабенства прадметаў. Асацыятамі пры гэтым з’яўляюцца разнастайныя рэаліі аб’ектыўнай рэчаіснасці, што вербалізуюцца канкрэтна-прадметнымі («*Сей лён на Станіслава, вырасце, як лава*» [4, с. 100]); асабовымі («*Зіма – свякруха, лета – матачка*» [4, с. 73]) і адцягненымі («*Мужыку лета, што святому рай*» [4, с. 86]) намінацыямі.

Ступень дакладнасці і канкрэтнасці асацыяцый, якія ствараюць кампаратыўныя звароты ў прыведзеных парэміях, вызначаецца як семантыкай суб'екта параўнання, так і моўнай формай сувязі з аб'ектам параўнання. Дэскрыптыўна-ўскосным спосабам выражаецца параўнанне са злучнікамі «як», што падкрэслівае дакладнасць супастаўлення: «У марцы, як у гарцы» [4, с. 78]; «Зіма, як казна, сваё возьме» [4, с. 73]; «Асенняе сонца, як удаўцова сэрца» [4, с. 86].

Меншай ступенню дакладнасці падабенства валодаюць парэміі, у складзе якіх злучнікі «што» («Зімовы дзянёк, што камароў насок» [4, с. 72]), «нібы» («Мокры май – будзе жыта, нібы гай» [4, с. 80]); прыназоўнікі «за» («Летні дзень за зімовы тыдзень» [4, с. 82]), «на» («Варвары ноч уварвалі, і дзень прыбавіўся на казіны скок» [4, с. 113]).

Даволі часта ў правербіяльных выразах выкарыстоўваецца сціслае і лаканічнае бяззлучнікавае параўнанне, выражанае назоўным склонам, што стварае найбольш прыбліжанае падабенства аб'екта і суб'екта супастаўлення: «Увосень і грач – багач» [4, с. 88]; «Ноч – маці, дзень – мачаха, вечар – залоўка, раніца – ятроўка» [4, с. 91]; «Пятроўка – галадоўка, спасаўка – ласаўка» [4, с. 103].

Метафары, параўнанні і эпітэты ў кантэксце прааналізаваных парэмій расквечваюць моўную тканіну прыказкавага тэксту, аздабляюць яго і экспрэсівізуюць выражэнне зместу.

У працэсе слоўна-вобразнай вербалізацыі ў прыказках і прымаўках выкарыстоўваецца таксама прыём кантрасту, заснаваны на антанімічных карэляцыях, які павышае выразнасць парэмійнага дыскурсу. Пры гэтым ствараюцца апазіцыі: субстантыўныя («Зіма на лета робіць, а лета на зіму» [4, с. 73]); прэдыкатыўныя («Ластаўка дзень пачынае, а салавей канчае» [4, с. 67]; «Лета збірае, а зіма паядае» [4, с. 83]); атрыбутыўныя («Красавік чорны ў полі, а ў бары белы» [4, с. 79]);

адвербіяльныя («*Што летам народзіцца, тое зімой прыгодзіцца*» [4, с. 82]).

Высокая ступень мастацтва слоўна-вобразнага выражэння зместу правербіяльных выказаў іх стваральнікамі праяўляецца пры ўмелым дэрывацыйным паўтараў, які садзейнічае актуалізацыі лексічнага значэння паўтораных слоў, экспрэсівізацыі, нагляднасці і маляўнічасці выказвання: «*Студзень зямлю студзіць*» [4, с. 73]; «*Спас, спасі нас*» [4, с. 109]; «*Прачыстая прынясе хлеба чыстага*» [4, с. 109]; «*Пакроў пакрыў – зямлю лістком, ваду – лядком*» [6, с. 92]; «*Стрэчанне святое лета сустракае*» [6, с. 98]; «*Красен красавік цяплом, а жнівень дабром*» [7, с. 294]; «*Масленіца – палізуха: сыр і масла палізала*» [4, с. 96].

Такім чынам, парэміі, прысвечаныя народнаму календару, адыгрываюць у першую чаргу выразную кагнітыўную, пазнавальную ролю, выконваюць камунікатыўна-прагматычную і аксіялагічную функцыі і ў той жа час маюць эстэтычнае значэнне. Слоўна-вобразныя сродкі вербалізацыі зместу парэмій упрыгожваюць прыказкавы тэкст, садзейнічаюць канкрэтызацыі, нагляднасці, маляўнічасці, выразнасці, афарыстычнасці і лаканічнасці выражэння, спрыяюць стварэнню адметнасці парэмійнага дыскурсу.

Рыфмаваная форма, рытміка-інтанацыйная арганізацыя зместу большасці парэмій, прысвечаных народнаму календару, метэаралагічным назіранням і агранамічнай працы, спрыяюць іх лёгкаму запамінанню, адыгрываюць мнеманічную ролю.

ЛІТАРАТУРА

1. Грынблат, М. Я. Прыказкі і прымаўкі / М. Я. Грынблат // Прыказкі і прымаўкі : у 2 кн. / склад., сістэм. тэкстаў, уст. арт., камент. М. Я. Грынבלата ; рэд. тома А. С. Фядосік. – Мінск, 1976. – Кн. 1. – С. 5 – 48.

2. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. / рэдкал.: І. П. Шамякін (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1986. – Т. 4. – 742 с.
3. Пермяков, Г. Л. От поговорки до сказки / Г. Л. Пермяков. – М. : Наука, 1970. – 240 с.
4. Прыказкі і прымаўкі : у 2 кн. / склад., сістэм. тэкстаў, уст. арт., камент. М. Я. Грынבלата ; рэд. тома А. С. Фядосік. – Мінск : Навука і тэхніка, 1976. – Кн. 1. – 557 с.
5. Лепешаў, І. Я. Тлумачальны слоўнік прыказак / І. Я. Лепешаў, М. А. Якалцэвіч. – Гродна : ГрДУ, 2011. – 667 с.
6. Беларускія прыказкі, прымаўкі, фразеалагізмы / склад. Ф. Янкоўскі. – 3-е выд., дапрац., дап. – Мінск : Навука і тэхніка, 1992. – 491 с.
7. Беларускі фальклор: хрэстаматыя / склад.: К.П. Кабашнікаў [і інш.]. – Мінск : Вышэйшая школа, 1985. – 749 с.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются белорусские пословицы и поговорки, посвящённые народному календарю. Характеризуется тематический спектр паремий, их когнитивная, прагматическая и аксиологическая функции, анализируется система словесно-образных средств вербализации их содержания, в числе которых ритмико-интонационное оформление пословичного дискурса, метафорическое моделирование семантики провербиальных выражений, способы наглядной конкретизации описания, приём контрастивного изображения и деривационный повтор. Определяется изобразительно-выразительный потенциал отмеченных словесно-образных средств в контексте паремийного дискурса.

SUMMARY

The article discusses Belarusian proverbs and sayings dedicated to the national calendar. The thematic spectrum of paroemias, their cognitive, pragmatic and axiological functions are characterized, the system of verbal-figurative means of verbalization of their content is analyzed, including rhythmic-intonation design of proverbial discourse, metaphorical modeling of the semantics of proverbial expressions, methods of visual specification of the description, the use of contrastive images and derivational repetition.

The figurative and expressive potential of the marked verbal and figurative means is determined in the context of the paremic discourse.

Тяпкова А. И.

ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ ФЕСТИВАЛЬНЫХ ТРАДИЦИЙ В СОХРАНЕНИИ И РАЗВИТИИ КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ БЕЛАРУСИ

Центр исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси

(Поступила в редакцию 15.03.2023)

Беларусь – страна с богатым культурным наследием и разнообразными этническими и культурными традициями. До наших дней сохранились пласты традиционной культуры – фольклора, ремёсел, обрядов, народных праздников. Это имеет существенное значение, так как в русле традиционной культуры складываются представления человека о мире, формируется ценностная система, регулируются нормы социальных отношений, осуществляется связь с историческим прошлым и выстраивается перспектива будущего развития.

Сохранение объектов культурного наследия в современных условиях, связанных с глобальными изменениями в жизни человека, общества, окружающей среды, в социально-экономической сфере, является не новой темой, но актуальной и востребованной на сегодняшний день. Важную роль в сохранении историко-культурного наследия играют фестивали, являясь важными платформами как для демонстрации традиционной белорусской культуры (обычаев, ритуалов, музыки, танцев, кулинарии), так и для её продвижения, развития.